

در آخرین روزهای سال ۱۳۶۵ مجلس شورای اسلامی با ۷۳ و ۶۸ رأی مثبت و منفی سرانجام این طرح را تصویب کرده و به تأیید شورای نگهبان رسانید.

لايه پروژه سال ۱۳۶۶ کل کشور که در تاریخ ششم دی ماه سال ۱۳۶۵ از سوی نخست‌وزیر، تقدیم مجلس شده بود (۱) به بنای تصمیمات انجام شده توسط کمیسیون برنامه و بودجه مجلس و همچنین ارقام اخذ شده در جلسات هفتی، چنانچه از حیث درآمدها و هزینه‌ها به‌تایید ۷۳۶۴۳۲۷۵۰۰۰ ریال (هفت هزار و چهارصد و بیست و شش میلیارد و سی و چهار میلیون و سیصد و هشتاد و چهار هزار ریال) شد که از این مقدار ۱۳۳۳۳۳۳۰۰۰ ریال (سه هزار و نصد و هشتاد و شش میلیارد و هفتصد و نود و دو میلیون و هفتصد و هشتاد و شش هزار ریال) آن بودجه عمومی دولت و ۶۰۳۰۹۹۴۳۷۰۰۰ ریال (سه هزار و نه صد و پانزده میلیارد و هفتصد و شصت و هشت میلیون و دویست و هفتاد و هفت هزار ریال) بودجه شرکت‌های دولتی می‌باشد (۲) منبع تعیین بودجه عمومی دولت از طریق درآمدهایی می‌باشد که در جدول شماره ۱ (۱) عنوان ارقام پیشنهادی دولت و مصوبه مجلس مشخص شده است.

جدول شماره ۱ - ارقام پیشنهادی دولت و مصوبه مجلس در مورد درآمدها

ردیف	شرح درآمدها	پیشنهاد دولت	مصوبه مجلس
۱	بوده عمومی دولت	۵۲۱,۹۰۰	۳۹۷,۸۰۰
۲	بوده عمومی مصوب	-	۱۱۹,۹۰۰
۳	امتیازات سرمایه‌گذاری (عمومی)	۱۱۹,۹۰۰	۲۷۷,۹۰۰
۴	امتیازات سرمایه‌گذاری (خصوصی)	۲۷۷,۹۰۰	۲۷۷,۹۰۰
۵	سایر	۹۵۰	۲۰۰
۶	استفاده از وام‌های داخلی	۹۵۰	۲۰۰
۷	توسعه از وام‌های بیگ	۲۰۰	۲۰۰
۸	درآمد استثنایی وزارتخانه‌ها	۱۹۵,۹۰۰	۳۹۷,۸۰۰

(\*) فریب به ۲۵ میلیارد ریال از سلف استراض تصویب شده توسط مجلس طی آخرین جلسه سال ۱۳۶۵ بعد از اعلام لایحه شورای نگهبان تصویب شد و مقرره‌ها که در حوض ضرورت در زمینه جنگ هزینه شود)

همانگونه که مشاهده می‌شود منبع دولت به سه عامل شده مالیات، نفت و استراض تقسیم می‌شود که پیرامون هر کدام بحث جداگانه‌ای با ارقام باقی‌مانده اما قبل از آن نظری به هزینه‌های دولت (اجودا شماره - ۳) ضروری به نظر می‌رسد در بخش هزینه‌ها، دولت، هوارا، با توسعه اعتبار (هزینه) عمده مواجه است.

الف) اعتبارات سرمایه‌گذاری ثابت (ضرعی)

ب) اعتبارات جاری که جدول آن فی‌لایه در نظر گرفته شده است.

ج) اعتبارات دولت و مصوب مجلس ارائه می‌شود.

جدول شماره ۲ - ارقام پیشنهادی دولت و مصوبه مجلس در مورد پرداختها

ردیف	شرح پرداختها	پیشنهاد دولت	مصوبه مجلس
۱	بوده عمومی دولت	۵۲۱,۹۰۰	۳۹۷,۸۰۰
۲	در معن درآمدهای عمومی	-	۷۷,۹۰۰
۳	اعتبارات سرمایه‌گذاری (عمومی)	۷۷,۹۰۰	۲۷۷,۹۰۰
۴	اعتبارات سرمایه‌گذاری (خصوصی)	۲۷۷,۹۰۰	۲۷۷,۹۰۰
۵	پرداخت هزینه‌ها و سایر پرداختها	۱۰,۲۵۲,۸۰۰	۲۷۷,۹۰۰
۶	پرداخت وام‌های داخلی	۲۰۰	۲۰۰
۷	پرداخت وام‌های بیگ	۲۰۰	۲۰۰
۸	چک اعتباری	۲۰۰	۲۰۰
۹	در معن درآمدهای وزارتخانه‌ها	۲۹۵,۹۰۰	۳۹۷,۸۰۰

قابل ذکر است بودجه شرکت‌های دولتی که بیش از ۳۹٪ بودجه کل عمرانی کشور بر آن اتکا دارد اساساً برای اولین بار در بودجه سال ۱۳۶۶ توسط مجلس شورای اسلامی (در کمیسیون) مورد تصویب و به تصویب مجلس شورای اسلامی (در پیرامون کلیات آن بر می‌خواهد).

# نگرشی بر

# بودجه دولت در سال ۶۶

از م - ساهی

در ترکیب درآمدهای عمومی دولت در سال ۱۳۶۶ قابل توجه است. درصد نقش مالیات در بودجه سال ۱۳۶۶ نسبت به متوسط بودجه ۱۳۶۴-۶۵ کاهش معادل ۰/۲ درصد را نشان می‌دهد. هر چه اگر چه این میزان چندان مهم نمی‌گردد اما نباید از نظر دور داشت که کاهش نقش مالیات گویای افزایش نسبی سایر درآمدهای منظور شده در ریف درآمدهای عمومی دولت می‌باشد که در بودجه سال ۶۶ افزایش صرفاً متوجه بخش استراض (استفاده از وام‌های داخلی) می‌باشد.

نکته دیگری که در رابطه با درآمدهای مالیاتی دولت باید در نظر داشت، تغییر نقش درآمدهای مالیاتی مستقیم و غیرمستقیم در مقایسه با سایر اقسام دولت در اخط مالیات و عملکرد سال ۱۳۶۵ خود ظاهر بوده است که مالیاتهای مستقیم را تا ۱۱ درصد افزایش داده و به همین میزان از درآمدهای مالیاتی غیر مستقیم بکاهد. (۱)

در این خصوص، آقای موسوی حکام تقدیم لایحه بودجه اعلام کرد:

«دلیل ما می‌توانیم ادعا کنیم که نسبت به سال گذشته (۱۳۶۴) که درآمد بیشتری دارند مالیات بیشتری می‌پردازند اما این چنین روندی در بودجه سال ۱۳۶۶ چندان ملحوظ نماند و اگر اقدام دولت در اخط مالیات و همچنین ابراهای اخط مالیات عقدت سابق باشد امید نمی‌رود که اسناد درآمدهای کلان در معرض پرداخت مالیات بیشتر قرار بگیرند. در این رابطه جدول شماره ۳ - درصد مالیات غیرمستقیم (شامل مالیات بر واردات و مالیات بر مصرف و فروش) را نسبت به کل مالیاتهای سال‌های مختلف نشان می‌دهد.

جدول شماره ۳

سال	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲
درصد مالیاتهای غیرمستقیم به کل مالیات	۵۸	۵۵	۴۹	۴۵	۴۲

ارقام مذکور در جدول گویای این واقعیت هستند که دولت طی چند سال گذشته درصد تمهیل نسبت اخط مالیات‌های غیرمستقیم و مستقیم برآمده است. لیکن افزایش میزان عیارهای غیرمستقیم در سال ۶۶ روند مثبت حرکت دولت را بهم زده است. خصوصاً اینکه جدول شماره ۴ - براساس لایحه پیشنهادی دولت تنظیم شده و در جدول مالیات‌های غیرمستقیم به میزان قابل توجهی افزوده شده است و در نتیجه باید گفت که متأسفانه درصد اخط مالیات‌های غیرمستقیم در سال جاری تا حد زیادی افزایش خواهد یافت.

در این رابطه براساس تصویب مجلس، طی سال ۱۳۶۶ دولت مالیات حاصل از فروش کالاها را از قبیل نفت گاز، نفت سفید، نوشابه‌های غیرالکلی و سیگار و افزایش داده است.

براساس این مصوبه قیمت نفت سفید به لتری ۹ ریال افزایش یافته است. دولت همچنین با افزایش ۷۰ درصدی قیمت افزایش مالیات نوشابه‌ها و سیگار در مدت یک ماه کرد. (مالیات نوشابه‌ها هر بطری ۹ ریال افزایش یافته است). بدون شک مجلس شورای اسلامی و دولت دستگزار به فریب آگاه هستند که فشار ناشی از افزایش درآمدهای مالیات غیرمستقیم در سال ۶۶ متوجه چه بخشی از جامعه خواهد شد.

مالیاتها  
با تصور نقش نمایندگان و مجریان منتخب مردم برای دستوران به خوبی می‌توان دریافت که منبع تعیین درآمد مجریانی که برای مردم خدمت می‌کنند باید خود مردم باشند و اولین و برجسته‌ترین راه برای تأمین این نوع درآمد، مالیات است.

بنابراین بدون هرگونه بحث و تمهیل تئوریک، در این باره باید گفت که به هر میزان نقش و درصد مالیات در درآمدهای بودجه افزایش یابد، بودجه، حالت استثنایی پیدا می‌کند البته به این شرط که مالیات‌بندی عادلانه از کلیه اقشار جامعه دریافت شود. (بیشتر از طریق مستقیم باشد) و در خصوص عملکرد و نقش مالیات در ترکیب بودجه

فزونی اعتبارات جاری اولا موجب بروز مشکلات اقتصادی در کوتاه مدت همچون افزایش تورم شده و ثانیاً در درازمدت ارکان بنیانی اقتصاد کشور را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

دولت، یک بررسی کلی از درصد مالیات در ترکیب درآمدهای عمومی دولت در قبل و پس از انقلاب نتایج قابل توجهی بدست می‌دهد که جدول شماره ۴ گویای آن است. جدول شماره ۵ - نسبت درآمدهای مالیاتی به کل درآمدها در بودجه سالهای مختلف (۲)

سال	۱۳۶۵	۱۳۶۴	۱۳۶۳	۱۳۶۲	۱۳۶۱	۱۳۶۰
درصد مالیات درآمدها	۱۹,۹	۱۹	۱۹	۱۹,۷	۱۹,۸	۱۹,۹

همانگونه که مشاهده می‌شود نقش مالیات در ترکیب درآمدهای عمومی بودجه در چهار ساله قبل پیروزی انقلاب اسلامی ایران نسبت به چهار سال قبل از پیروزی انقلاب که در واقع از مالیاتهای اقتصادی رژیم پهلوی بود افزایش قابل توجهی یافته است. بطوریکه در سهم مالیات از ۱۹,۸ درصد در فاصله سالهای ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۵ در ۲۵,۷ درصد در سالهای اولیه پس از انقلاب افزایش یافته و روند افزایشی آن همچنان حفظ

کاهش نقش مالیات در درآمدهای دولت، بیانگر افزایش نسبی سایر درآمدهای منظور شده در ریف درآمدهای عمومی دولت است که در بودجه سال ۶۶ این افزایش صرفاً متوجه بخش استراض می‌باشد.

دست است و در فاصله سالهای ۱۳۶۲-۶۵، مالیات ۲۹ درصد درآمدهای عمومی دولت را تشکیل می‌دهد با حذف روشی که در ریف سال ۶۵ منظور شده (به دلیل اینکه شرایط اقتصادی خاص سال ۶۵ و کاهش شدید درآمدهای نفتی موجب افزایش کفاف درصد مالیات شده است)، نقش مالیات

و بعد عامل نفت در اقتصاد ایران به عنوان مهمترین و اصلی ترین منبع درآمد سبب آن تا کنون بخشهای اقتصادی کشور تابعی از آن شده است. این امر بر مزایای مالیاتی نیز به نفعی از طریق فروش نفت عاید دولت می شود. برای هر یک در حقیقت مالیات برداشتی است توسط دولت از شرکت خرید تریزوز به در جامعه که در کشور ما سطح اسباب تامین آن نفت می باشد. در این خصوص از بحث پرمون این مساله که نفت با تبدیل به انرژی اساسی بخت صنعت و کشاورزی و سایر بخشها می تواند متنوع ترین قدرت خرید باشد برپز (که این از طرف دیگر عملی شدن بانکها و شرکتهای مختلف و همچنین اعتبار اسناد فعالیتهای عده در زمینه های صنعتی و کشاورزی توسط دولت پس از پیروزی انقلاب، ضرورت استفاده بیشتر دولت از نفت است) از اجابت می کرد. همچنین، وجود جنگ نفت مزید بر علت شد. این بدون هیچ ناخبری می باشد که تا قبل تریزوزی از درآمدهای مربوط به آن در محل فروش نفت تامین بود. برحال همواره طی سال های پس از پیروزی انقلاب علیرغم شعار خودکفایی اقتصادی و اقتصاد بدون اجتناب، به نفت اسباب مهمی برای این اقتصاد برسد مانده است. جدول شماره ۵ - سهم درآمدهای نفت نسبت به کل درآمدهای بودجه طی سالهای قبل و پس از پیروزی انقلاب را نشان می دهد.

سال	۱۳۵۷	۱۳۵۸	۱۳۵۹	۱۳۶۰	۱۳۶۱	۱۳۶۲
سهم درآمدهای نفت	۶۰.۸	۶۱.۸	۶۶.۸	۶۸.۸	۷۰.۸	۷۱.۸
کل درآمدها	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

بر اساس آمارهای تریزوز نماینده کمیسیون برنامه و بودجه مجلس (در جلسه علنی روز پنجشنبه ۱۳۶۲/۱۲/۲۵)

حاکمونه که مشاهده می شود روند کاهش سهم نفت در ترکیب درآمدهای بودجه طی سالهای پس از انقلاب کاملاً متعادل است و بخصوص در سال ۱۳۶۶، نفت کمی بیش از ۲۵ درصد درآمدهای عمومی دولت را تشکیل می دهد. نکته مهم و قابل توجه این است که تعویضات ایران نسبت به اوپک و برای ترفه های متعدد که سبب کاهش سابق تولید این سازمان و باطلش کاهش تولید و صادرات نفت ایران شد عمل مهمی در کاهش درآمدهای نفتی ایران به پشمار می رود.

بر طبق آرقام جدول شماره ۶ و ۹، سهم نفت و مالیات در ترکیب درآمدهای دولت طی سالهای پس از انقلاب روندی رو به کاهش داشته و بخصوص در سال ۶۵ و ۶۶ به میزان ۱۱٪ از تریزوزی از نفت آنها در ترکیب درآمدها کشته شده است. از طرفی کاهش نفت این دو عامل سبب افزایش چشمگیر عملکرد استقراض (استفاده از وامهای خارجی) شده است. به عبارت روشنتر در طی سالهای پس از پیروزی انقلاب هر جا که دولت در زمینه تامین درآمدها با کمتری مواجه شده، به سبب بانگی به لحاظ حجم جنگ نقدی و از سطح جامعه سیستم بانکی می برد. نوروز ما بوده و آثار متعصبی را در جامعه ایجاد کرده است.

ازمایش نقش استقراض در بودجه دولت در جدول شماره ۶ نشان داده شده است (۱)

سال	۱۳۶۲	۱۳۶۱	۱۳۶۰	۱۳۵۹	۱۳۵۸	۱۳۵۷
سهم از درآمدهای دولت	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
استقراض	۱۰.۸	۱۱.۸	۱۲.۸	۱۳.۸	۱۴.۸	۱۵.۸
کل درآمدها	۱۱۰.۸	۱۱۱.۸	۱۱۲.۸	۱۱۳.۸	۱۱۴.۸	۱۱۵.۸

این جدول نشان می دهد که پس از سال ۶۲ طی سالهای ۶۳ و ۶۴ استقراض باعث کنترل دولت در درآمد آنها محسوسا سالهای ۶۵ و ۶۶ افزایش زیادی یافته است. این چنین تغییراتی در میزان استقراض دولت (استفاده از وامهای خارجی) بیش از هر چیز تأثیر عمیق فروش نفت را پدیدار می کند.

طی سال های ۶۳ و ۶۴ به دلیل فروش نسبتاً بالای نفت، نقش استقراض را کاهش هم راه بود. اما بلافاصله متعصب تونده کاهش قیمت نفت، دولت در بودجه سال ۶۵ و همچنین بودجه سال جاری منوجه متعصب بانگی شده است. در واقع میزان استقراض دولت در سال جاری نسبت به ۱۳۶۲ ۲/۵ برابر شده است و این افزایش قابل توجه و علت عاملیت بیشتر دولت را در گریش فعالیتهای اقتصادی در این سال ایجاد می کند تا انگار حقوق بگیر و مهربان جامعه از آثار تورمی آن در زمان پشد. در این خصوص در بخش ارزیابی بودجه سال ۶۶ بحث تحلیلی ارائه خواهد شد.

از هزینه ها: در بخش هزینه هاجنوبی ارائه شده (جدول شماره ۷) و طی آن نقش هزینه های جاری و عمرانی (سرمايه گزاري ثابت) تا کل هزینه منقلب و وجود جنگ نفت عموماً موجب پرداختهای بودجه در یک نسبت پدید کلی به اعتبارات جاری اعتبارات عمرانی و سایر اعتبارات یا پرداختها تقسیم می شود. در بخش اعتبارات جاری طی سالهای پس از انقلاب نقش هزینه های جاری جنگ قابل توجه می باشد. اگرچه رقم درصد هزینه های جنگ، طی سالهای ۶۳ تا ۶۶ کمترین بود که با این حال درصد قابل توجهی از کل هزینه های جاری جنگ پشد.

**تأمین هزینه های جنگ درصدر تمامی مسائل فرارزاد آمایا**

مردم	۱۳۵۷	۱۳۵۸	۱۳۵۹	۱۳۶۰	۱۳۶۱	۱۳۶۲
درآمد	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰
عمرانی	۱۰.۸	۱۱.۸	۱۲.۸	۱۳.۸	۱۴.۸	۱۵.۸
جاری	۸۹.۲	۸۸.۲	۸۷.۲	۸۶.۲	۸۵.۲	۸۴.۲
کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

توضیح: هزینه های جنگ تخصیصی بخشی از هزینه های جاری بود و قابل جمع با آن نیست (امارها براساس لایحه دولت است).

تلف و هزینه های جاری: عموماً ۸۰ الی ۹۰ درصد بخش هزینه های جاری دولت صرف مواردی هزینه های جاری و پرسنلی و اداری (شامل مزد حقوق و اجاره و خرید کالاهای مصرفی) شده و ۱۰ تا ۲۰ درصد آن در عنوان ارزیابی دراست دولت جهت اعمال سیاست های خاص اقتصادی به کار گرفته می شود. البته نباید فراموشی کرد که از سال ۱۳۵۹ به بعد وجود هزینه های جنگ محسوسا درصد قابل توجهی از هزینه های این بخش را به خود اختصاص داده است. نکته ای که در عنوان این هزینه باید به آن اعتبارات کلان شده در آن جاری است، بحث صرفاً مصرفی می باشد. لذا می توان نتایج مثبت اقتصادی از مصرف و داشتن اعتبارات این بخش جاری دانست. نگاشتی در فرام

جدول شماره ۸، گویای این مهم است که متعاقباً در طی سالهای ۶۶ تا ۶۳، حرکتی اصولی در جهت کنترل هزینه های جاری ایجاد شده و سهم این بخش همواره از ۶۵ درصد کل پرداخت های دولت بیشتر بوده است. به خصوص در بودجه سال جاری این رقم به ۷۵ درصد نزدیک شده است. البته همانگونه که گفته شد وجود جنگ و هزینه های این عاملی در افزایش هزینه های جاری است. بنابراین که مشاهده می شود در سال ۶۶ افزایش هزینه های جاری ناشی به افزایش هزینه های جنگ به ۱۷/۶ درصد کل بودجه مربوط می باشد.

مربوط می باشد. این سال حال پس از کنترل گزید که فزونی اعتبارات جاری، اولاً موجب بروز مشکلات اقتصادی در کوتاه مدت و چون افزایش تورم شده و ثانیاً در درآمد آن گان پنهانی اقتصاد کشور را تحت تأثیر شدید قرار می دهد.

از طرفی هزینه های مربوط به جنگ نظر به اهمیت زیاد آن همواره در طی سالهای که دولت متعصب موسوی میاموت به تدوین لایحه بودجه کرده، از جمله هزینه های بودجه که در صدر اعتبارات (حق پیشرفت) نامین شده است.

فرضال ۱۳۶۵: در طرح تمامی مشکلات اقتصادی و گس در بخش شمش و بی سابقه دولت، هزینه های پیش بینی شده تنها نماینده دشواری های جنگ به بود بخش عمرانی و جاری تقسیم می شود. در بخش عمرانی طی سال ۶۳ ۳۰ درصد و ۱۱۸ میلیارد ریال جهت احداث بانکها، پلها و دیگر عملیات و برخی دیگر از طرحهای ضروری بودجه به اختصاص داده شده است. (پشتیاده دولت ۶۲ میلیارد ریال بود است)

در بخش هزینه های جاری جنگ، رقم پیشنهادی دولت ۳۳۰ میلیارد ریال بود که پس از بحث مذاکرات انجام شد، در محصل شورای اسلامی این رقم به ۷۰۰ میلیارد ریال افزایش یافت. به این ترتیب سهم هزینه های جنگ نسبت به کل هزینه های دولت از ۲۲ درصد در سال ۱۳۶۵ به بیش از ۳۳ درصد در سال جاری افزایش یافته است.

ب - هزینه های عمرانی: در واقع اثرات متفی افزایش سرمایه های جاری همراست از زیربنای کاهش هزینه های عمرانی بروز می کند. هرچه بودجه اعتبارات جاری افزوده شود، هزینه های عمرانی کاهش می یابد و جهت سرمایه گذاری در جهت اقتصاد نیروی کار، تأمین کننده از یک طرف و امکان افزایش توان اقتصادی - تولیدی کشور از طرف دیگر تقلیلی می یابد. نتیجه به واسطه تکرار تقاض شمش هزینه های عمرانی افزایش سال های مختلف، رشد و توسعه اقتصادی کشور، جدا به خاطر می افتد. در جدول شماره ۸، ملاحظه می شود که سهم هزینه های عمرانی در سال جاری (۶۶) به شدت کاهش یافته است. باید گفت در این بخش رقمی که در بودجه دولت برای سال جاری تعیین شده بود ۷۱/۷ میلیارد بود که پس از بحث و بررسی در مجلس این رقم به ۷۴۴ میلیارد ریال کاهش یافت. از طرف دیگر امکان برای اولین بار اقدام بودجه جنگ ها دولتی در ضمن ماده واحد لایحه بودجه به تصویب مجلس شورای اسلامی رسب و طی آن از مبلغ منابع داخلی شرکت های عمرانی رقمی حدود ۵۸۳ میلیارد ریال به سلف اعتبارات دولتی افزوده شد. همچنین بر اساس بندهای ۱۳۶۲ و ۲۲ به میزان ۱۵۰ میلیارد ریال دیگر نیز به بخش هزینه های عمرانی اختصاص یافت که به این ترتیب با در نظر گرفتن هزینه های منقصر شده از محل درآمد عمومی دولت و درآمد شرکت های دولتی، مصروح اعتبارات عمرانی سال جاری معادل ۱۳۲۷ میلیارد ریال می شود. با این حال نباید فراموش کرد که به علو بودجه عمرانی سال جاری علیرغم افزایش ظاهری که نسبت به بودجه بودجه عمرانی سال گذشته (۶۵) دارد (حدود ۱۳۲۷ میلیارد ریال)، به واسطه عدم تحقق کلیه فعالیت های عمرانی در ۶۵ و معوق ماندن آنها برای سال جاری تحت فشار قرار دارد.

در این رابطه از ۲۸۰ طرح عمرانی سال ۱۳۶۵ تنها ۵۰ درصد آن این سال به پایان رسب و مابقی برای تکمیل و اتمام کار به سال جاری موکول شده است. (۸)

به همین لحاظ در بودجه ششماه ۶۷ لایحه بودجه سال ۶۶، فعالیت های عمرانی به صورت طرحهای کل ساله، دروسه و مهم تنظیم شده است. بدین ترتیب اعتبارات جاری ۳۷ رسیدگی به ۵۰ درصد از طرحهای عمرانی معرفه سال ۶۵ اندازه که در نتیجه، این کار بخشی از هزینه های عمرانی را به خود اختصاص خواهد داد.

در سطح جهت دولت جهت سریع تر به رسیدن طرحهای عمرانی به صورت اتمام اعتبار این بخش را در طرحهای کوتاه مدت اختصاص خواهد داد و هر مرحله از اعتبارات اعتباری به برنامه مهم عمرانی همچون (جمعیت فولاد لهرزد و فولاد مبارکه در سطح صنعت، برنامه احداث پالایشگاه و خطوط انتقال گاز در بخش نفت و نیروگاه شهید رجایی در بخش برق) اختصاص می یابد.

پیش بینی عملکرد لایحه بودجه سال ۱۳۶۶ در سطح بودجهای ارائه بودجه سال ۱۳۶۶ شامل

دولتها و پرداختها و ملایمت منحصراً ارقام آن با بودجه سال‌های قبل و متوسط بودجه سال‌های ۱۳۳۵، ۱۳۳۶ ارائه شد. هنگامی که ملاطفت می‌شود و اقتضای موجود در زمینه درآمدی دولت جمهوری اسلامی ایران، اعتبارات نقلی اقربای بسیار زیاد است به علاوه استفاده از سیستم بانکی و سایر مالیات می‌باشد.

حسین برنجی سرانجام بودجه دولت رقم بسیار محدود شده اعتبارات عمرانی و بخش حجیم اعتبارات جاری که هزینه‌های دارا نیز شامل می‌شود. علیرغم این کاهش، آنکه در به اختصار بر پیش‌بینی اشاره کردیم، به تصد اعتبارات عمرانی در سال ۶۶ با مشکل طرح‌های معوقه سال ۶۵ مواجه است و اعتبارات جاری نیز جای خاص خود را دارد.

بخش درآمدی و هزینه‌های، در زمینه اول این سال معروضه می‌شود که هدف دولت و برآورد درآمدی آن به شرح زیر است:

برنامه‌های درآمدزایی اقتصادی دولت: به راستی دولت با تمدن ایران روبه‌رو و به خصوص لایحه بودجه سال جاری که مندرج و شرح در جدول طولانی خواهد بود، مستحیی به گدائیدن اهداف بشعادت اقتصادی را در نظر دارد؟

کتابهای معضتی که اعتبارات عمرانی و جاری دولت را به خود اختصاص می‌دهند، نهایتاً به کجا و انهم در چه زمانی متصف خواهند شد؟

بودجه سال‌های ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰ و بودجه سال جاری در زنجیره کدام هدف مشخص، معین قرار داده شده است؟

برای جمعیت ۵۰ میلیون ایران که سالانه بیش از ۱/۶ میلیون نفر بر تعداد آن افزوده می‌شود تا ۲۰ سال آینده ۲ برابر میزان کنونی خواهد رسید، چه طرح‌های اشتغال‌زا، مکانی‌های آموزشی و تدارک دیده شده است.

در سالیان ماضی از طرح عمرانی هیچ‌کس حسد نکند، امروز با مطرح شدن لایحه بودجه دولت نیز هنوز راهی وجود ندارد، در افکار مطرح می‌شوند و تنها پاسخ دولت در این رابطه عدم حل ریشه‌ای مسائل حیوانی اراضی موات، تجارت خارجی و نظام مخابراتی می‌باشد.

آرزوی این موارد بسیار با اهمیت است و لایحه‌های ماندن آن نیز برآمده بر روی اساسی را نامسکن می‌کند و برای همیشه نمی‌توان آری پرداخت یک تریلیون مناسب بودجه و واقعیت شرایط قابل انگیز این است که دولت مسئول ایران است و به هر قیمت ممکن می‌بایست تقابلی موجود را بر طرف نماید.

طوبی است بدون داشتن نقش اندازی روشن از آینده نمی‌توان برای هیچ حرکتی برنامه ریزی کرد، لذا می‌توان با در نظر گرفتن مهمترین مسائل که اقتصاد کشور با آنها درگیر است، سه عنوان کلی را برای اهداف بودجه نویسی دولت مشخص ساخته و برآموند آن‌ها به بحث پرداخته می‌شود. ۱- تامین هزینه‌های جنگ، حتی اگر جنگ ۲۰ سال هم طول بکشد.

۲- افزایش صادرات غیرنفتی (حذف نفتی درآمد نفت را با ترکب درآمدهای دولت)

۳- سرمایه‌گذاری، در بخش صنایع معدن.

تأمین هزینه‌های جنگ: هزینه‌های جنگ در اهداف بودجه دولت تأمین نیازهای جنگ نیست که صرف و عزت اسلام و مسلمین در گزر برداشتی هزین جانی جنگ است. در چاب استعمار جهانی قرار داده و باید افکار داشت که صرف هرگونه جنگ بر اثر قیمتی هزاین مخصوص مجاز می‌باشد. نخست وزیر خود نیز بهنگام تقدیم لایحه بودجه سال ۶۶ کل کشور در مجلس شورای اسلامی در این رابطه اعلام داشت: مندرج که بارها اعلام شده است این جنگ اگر ۲۰ سال هم طول بکشد ما خواهیم ایستاد و دولت به‌توان کمال محصوره جنگسازگار اکتفا و توانایی‌های خود را در راه کسب پیروزی به کار خواهد گرفت.

حسین تنویری کلنی کلی است تا قبول کنیم که تأمین هزینه‌های جنگ به عنوان برنامه بلند مدت دولت حداقل برای

مدت زمان حدود ۲۰ سال مطرح است.

اینکه عنوان کردن این سؤال که برای این برنامه بلند مدت چه تمهیداتی در بودجه دولت پیش‌بینی شده است، غایب از نظر است.

با وجود تعدد رویکردهای که می‌بایست از شیعات ارائه شوند به عمل آورد (دولتی که در بحرانی‌ترین شرایط اقتصادی سیاسی کشور، سگتارار کنش انقلاب شد و در مقابل ترحم‌های بی‌اسرار سیاه سپر کرد، با این حال نباید از این واقعیت شامی چشم‌پوشی کرد که عملکرد دولت در رابطه با تمدن بودجه جنگ به نوبی ایجاد تعامل میان دو کتد درآمدی و پرداختها بوده است. نه نشون بودجه ای برای جنگ که احتیاج می‌بود ۲۰ سال به طول انجامد.

این رابطه تفاوت ارقام پیشنهادی بودجه دولت و مصوره مجلس در رابطه با هزینه‌های عمرانی و جاری جنگ می‌تواند شاهد خوبی برای این مدعا باشد تنها در بخش هزینه‌های جاری می‌توانیم بودجه پیشنهادی دولت و مصوره مجلس را با هم ۱۷۰ میلیارد ریال تفاوت مشاهده می‌شود و در زمینه هزینه‌های عمرانی نیز ۵۹ میلیارد ریال از سوی مجلس در مقادیر پیشنهادی دولت افزوده شده است. اگر عملکرد دولت در ایجاد تعامل درآمدی و پرداختها بوده و دولت بر اساس برنامه ای معین جهت هزینه‌های جنگ ارقام بودجه خود را تنظیم کرده و در این رابطه اعتبارات لازم با آنرا کنش معین کرده گشت درآمدی افکار نیز به عمل آورده باشد آیا در چنین صورتی باز هم اختلافی در اعتبارات متصور می‌شود؟

پسبمی است که پاسخ سؤال مطرح می‌شود. اما نتیجه این چنین عملکردی می‌تواند باشد؟ آنگونه که در ارقام بخش اول این نشی مشاهده شد زمانی که توسط دولت برنامه ریزی اساسی جهت تأمین منابع سالم و هزینه‌های جنگی در حدود ۳۳۹ میلیارد ریال، به عمل نیاید. بناچار، به صورت ضرب ۱۳۶۷ در زوجه‌های پایانی سال ارقام نجومی در منبع کاتب استقراض از بانک مرکزی افزوده می‌شود. تأمین هزینه‌های جنگ همان سان که گفته شد در صدر تمامی مسائل قرار داده است آیا تنها راه حل آن تقاضا است؟

مملکدر سال گذشته (۱۳۶۵) نیز جز این نبوده است. در سال ۱۳۶۵ دولت تصمیم علیرغم پیش‌بینی کامل و فریب به پایین معین‌ترین درآمدی متصور شده در بودجه این سال که بر اساس قیمت فروش نفت پیش از ترولته کاهش گشتا، نتظیم بود بود در زمینه هزینه‌های جنگی که به فرموده رهبر کبیر انقلاب دورا شده افور است، پیش‌بینی است. عمل نیارور در نتیجه در اولیاسال بازا هم توجه استفاده از سیستم بانکی شد. در سال گذشته به بهره‌برداری از سیستم بانکی که استقراضی به میزان ۹۹۰ میلیارد ریال از ایجاد می‌کرد، از شخص حضرت امام اجازت شد. (۹) پسبمی است که شرایط ویژه سال گذشته و عدم پیش‌بینی‌های لازم در جانب دولت چاره‌ای جز نظارو نمودن است.

در هر حال در بودجه سال ۱۳۶۶ هزینه‌های اصلی جنگ که به صورت هزینه‌های جاری می‌باشد، در مجموع بالغ بر ۲۰۰ میلیارد ریال است که طی تریلیون ۳ قانون بودجه، موارد هزینه شدن آن مشخصین می‌شود. بر اساس این دستور رقم مذکور بودجه خلاصه به موارد زیر تخصیص یافته است: ۱- جهت ترقی اعداء عسلیاتی رزمندگان کلیه واحدهای رزمی اعم از سوا، ارتش و ... ۲- خرید سلاح ۳- بازسازی و نوسازی تأسیسات معدن و در نظر جنگ. ۴- عملیات عمرانی شامل: طرح‌های ضروری و غیرقابل پیش‌بینی، باقی‌مانده احداث پتخانه‌ها و بازسازی و نوسازی آبینه و تأسیسات ویران شده و خانه سازی جهت مهاجرین.

نگفته نماد که در زمینه هزینه‌های جنگ طی سال ۶۶ بودجه ارزی نیز معین شده و بخش دفاع صمدا ۲/۸ میلیارد دلار را به خود اختصاص می‌دهد این رقم متعادل ۲۹ درصد کل درآمد ارزی سال ۶۶ می‌باشد.

۲- افزایش صادرات غیرنفتی

در سال ۶۵ به دنبال ترولته کاهش قیمت نفت و پیش‌بینی کاهش درآمد ارزی کشور، ترولته است توسعه صادرات غیرنفتی را به اجرا گذارده و فعالیت گسترده‌ای در این رابطه آغاز کرد.

در اثر حایتهایی ویژه دولت و تخصیص امتیازات ارائه تولیدهای لازم در طی این سال صادرات غیرنفتی کشور نسبت به سال ۱۳۶۶ افزایش قابل توجهی حاصل کرد.

بر طبق آماری منتشره در پایان سال- ارزش تقریبی صادرات غیرنفتی کشور به میزان ۷۵۰ میلیون دلار رسیده که نسبت به سال ۶۶، ۲۳۴ درصد افزایش داشت.

حرکت سال ۱۳۶۵ اقدام مثبت و بسیار مفیدی را به اجرا گرفت و پیش از این چنین اقدامی در هیچ یک از سال‌های می‌گذشته بدون شک امروز در موقعیت بهتری از نظر بارهای فروش جهانی جهت کالاهای غیرنفتی کشور قرار داشت.

آنچه که در این مرحله مهم جلوه می‌کند، این واقعیت است که افزایش صادرات غیر نفتی عملکردی مفید و مصروف است و می‌بایست با تمام توان در جهت آن حرکت نمود البته باید در نظر داشت که رسیدن به موقعیت کنونی صادرات غیر نفتی تنها نتیجه اقدامات در درآمدهای آنها نیست. تا به امروز مسیر نسبت به تا پیش تر گرفتن این مهم زمانی که به بررسی منظر اصلی بودجه سال ۶۶ می‌پردازیم، متساوتان علیرغم تمامی شعارها و این زمینه ترکب بودجه سال ۶۶ با افزایش صادرات غیرنفتی قابل توجهی حاصل می‌شود.

این نکته ای از توان از افزایش در درآمدات مالیات‌های غیر مستقیم در یافت، با افزوده شدن بر مالیات کالاهای جون نفت، گاز، مصرف صنعتی و دیگر اقلام متظور در بودجه سال جاری، بجز هزینه تولید افزایش یافته از سوشنری کالاهای تولید شده کاهش می‌شود و در درآمدات بر حرکت مثبت دولت در زمینه توسعه صادرات غیر نفتی لطمه وارد می‌آورد. امدال چنین سیاستهایی در لایحه بودجه سال ۶۶ این واقعیت را خاطر نشان می‌کند که افزایش صادرات غیر نفتی نیز بر یک برنامه اصولی و دقیق مبتنی نمی‌باشد.

نکته دیگری که لازم است در بخش صادرات غیر نفتی و حسین طرامی اقتصادی بدون آنکه به نفع دولت باشد، توسعه به بخش کشاورزی است. به نفع دولت از اهمیت این بخش باگه، است و برنامه ریش و توسعه اقتصادی دولت نیز با آنکه به این بخش اولیاس سال ۶۶ به نسبت سایر بخشهای اقتصادی ارقام نسبتاً قابل توجهی به بخش کشاورزی اختصاص یافته است. در این رابطه علاوه بر اقدامی که به صورت غیرمستقیم سبب تقویت کشاورزی می‌شوند، طی تبصره ۳ قانون بودجه صلیج قابل توجهی نیز متوجه کشاورزی، صنایع برداشتن شده است.

۳- سرمایه‌گذاری در صنایع معدن: بحث این قسمت در حایته تخصیص اعتبارات عمرانی طی بودجه سال ۶۶ است. صنایع معدن در اینجا به عنوان یکی برای تمامی طرح‌های زیربنایی اعتبارات به بخش صنعت و برقی و معادن است. آنگونه که ارقام جدول شماره ۷ مشخص می‌کند، درصد تخصیص اعتبارات به بخش‌های عمرانی در طی سالهای پس از پیروزی انقلاب بسیار اندک بوده و ضرورت چنین هزینه‌های انجام شده در این خصوص احساس می‌شود البته در این رابطه پیش‌بینی توان صرفاً قابل استوار نیست. دانست، لذا تنها به ذکر این نکته بسنده می‌کنیم که اکثر طرح‌های زیربنایی اقتصاد (صنایع معدن) متساوتان در سال گذشته مقرر به بهره‌برداری (صنایع رساید) در اینجا به عنوان تلفات محقق احداث کارخانه فولاد مبارکه اصفهان در آمد نظر قرار می‌دهیم.

مجموعه فولاد مبارکه اصفهان طرحی است که هدف از آن بهره‌برداری آن تولید ۲/۴ میلیون تن فولاد در سال می‌باشد. این مجموعه دستهای معضاتی را شامل می‌شود که در ذیل به ذکر آن می‌پردازیم. خاطرنشان می‌کنیم که بهره‌برداری از هر کدام از مراحل ذیل در ابتدا تاریخ تعیینی

جدول شماره ۸

تاریخ تصویب	موضوع
۱۳۹۸	۱. درآمد فولادسازی (بمقدار ۱۰۰ هزار تن فولاد سرباره)
۱۳۹۷	۲. زمین مسکن های گل گهر
۱۳۹۷	۳. زمین مسکن های سرزمین سبز
۱۳۹۴	۴. زمین مسکن های پارسیان
۱۳۹۳	۵. درآمد مالیات متعلق فولاد مبارکه
۱۳۹۱	۶. درآمد مالیات متعلق گل گهر که به مبلغ ۱۳۹۱

گفته شد در واقع این برتری ملی این مجتمع که انتظار می رود در حدود ۳۰ درصد بیشتر از آنچه برسد، مشاهده هزینه خود بر واحد مسکن ملی است. ۶۶ تنگ تخصصی اعتبار لازم، نشده است. برای یاد و افلازاد سازی که سال ۱۳۹۴ ارسال تکمیل آن ذکر گردید است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ ۶۶ درصد کمتر از سال ۶۵ درصد اعتبار تخصیص یافته است. لذا امید است، روی این طرح دولتی مطرح به یمن برادری برسد، مگر آنکه در سال های آینده مسکن بیشتری به این اختصاص یابد. در بیان اهدافی معنی، موند بیشتر معادن مس که گل گهر و سنگ و سنگ آهن گهر و سنگ آهک حرس ملی سال ۱۳۹۷ بوده، لیکن در فهرست اعتبارات عمرانی پروژه مسکن اهلی (توسعه سازه ۱) تمام معادن سنگ آهن حرس ملی فهرست طرح ملی است. برای پایه دوسال ۶۷ تکمیل شوند امید است، آنچه با این نوبت که در سال ۶۷ فریب به ۲ برابر اعتبارات سال جاری در این خصوص هزینه خود در لایحه بودجه سال، تجهیز بود معین دیگر در رده طرح عمرانی سرزمین مس امید است. سایر خصوصیات به پروژه اعتبارات ملی های بند، بنابر بنیاد به نظر می رسد که طرح های مذکور نیز در موقع مطرح به نظر برسد.

مجتمع فولاد مبارکه تنها نمونه ای از طرح های مهم در این صنعت دولت بود که جهت ترسیم و اهداف موجود به بررسی متخصصان پرداختیم. در پایان به امید است، آنکه دولت خوشگوار بتواند در تحقق اهداف و هزینه های بودجه سال جاری (تا نام مشخصات و لوتهای) موفقیت حاصل کند. خاطرنشان می کنیم که در بیان پیرامون قانون بودجه سال ۱۳۹۶ به همین مختصر اکتفا نمی کند و بهیچ است که درجاء و از برای مختلفی می توان اجزاء اولی و لایحه و اثرات آن در اجتماع را بررسی کرد.

**نظریات و تئوری های**

۱. بنیادین مفروضه نقدی شورای اسلامی در تاریخ سیزدهم آبان ۱۳۹۵ فولاد مبارکه لایحه بودجه از پنج درآمد هر سال به پنج دیماه تغییر یافت. ۲. متذکر می شود که از مجموع این دو رقم ۶۶۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (هزارصد و شصت و شش میلیارد ریال)، اعتبارات ارقام بودجه سال حساب شده کمتر می شود. ۳. شورای اسلامی در ۱۳۹۳، ۱۱ از کتاب نتایج اقتصادی کشور پس از انقلاب، بانک مرکزی، ص ۲۸۷، سالهای ۱۳۹۲-۹۳ را لوایح بودجه دولت نامهای ۶۶ و ۶۷ ۴. سخنان آقای مهندس در مجلس شورای اسلامی، ۱۳/۱۲/۹۵

۵. بنیادین مفروضه نقدی است که مهندس موسوی در سخنان خود قابل ذکر است. این مفروضه بودجه از این مفروضه است. ۱۱ درصد کاهش بر بخش مسکن را ۳ درصد ذکر کرده بود. ۶. در تکرار از سخنان وزیر برنامده و بودجه در جلسه مجلس شورای اسلامی ۱۳/۱۲/۹۵ ۷. سخنان آقای مهندس در مجلس شورای اسلامی ۱۳/۱۲/۹۵ ۸. سخنان آقای مهندس در مجلس شورای اسلامی ۱۳/۱۲/۹۵ ۹. سخنان نماینده کمسیون برنامه و بودجه در جلسه مجلس ۱۳/۱۲/۹۵

میلاد بازرگان به نوبت ۵ درصد در سال ۱۳۵۷ می رسد به عبارت دیگر تغییرات سیاسی و اقتصادی در روابط ایران با داور خارجی و تغییر سیاست های داخلی و خارجی دولت پهلوی مستقیم دارند.

دولتهای غربی و شرکای ایرانی آنها در بنام حکومتها می کشیدند که پیش از این زمینه مناقصه ملی، سودای سود شخصی و در سر داشتند. طی روزهای که دوره میزبان به پیش از سال ۳۰ سال نمی رسد. (۳۰ ساله بود که به این سو چهره اقتصاد ملی را به سر و پا به مکان درآمد حاصل از نفت عرضه کردند و تجارت خارجی را چنان اضطراری بنحینه که بلاخره این عامل به اهرم فشار بر اقتصاد ملی در جهت درجهان بازماند. رابطه تحویل مواد خام (نفت) در مقابل دریافت اسلحه ساخته شده و تغییر مصرف و نحوه زندگی جامعه هر گونه که می توان از آن بهره بیشتر مصرف کرد، پاک به بعد بستان خوردن این فراموش و تغییرات کشورها در سربازداری معده آن در حده جهان بوده است. این رابطه از لحده تری که تاکنون در ماسک فارسی، مته های استخراج خود را در سحرهای این کشور به چرخش واداشت آغاز شد و به تدریج به بعد تری در عامل در اقتصاد ایران بدل شده است. هر گاه سیاست بازرگانی کشور معده فوق است و تمامی و صنعتی و بازاریابی اقتصاد کشور را به اقتصاد ملی بافت ناسالم رنگ خارجی می خلیت، تجارت با خارج، با امری جز کفایت به توسعه اقتصادی ملی و رابطه دوگانه آبیانه که در تریوت در دست بخش خصوصی در امداد بازار مصرف، سایر تولیدات بر پایه معده، مشاهده است. طی سال ۱۳۵۷ حدود ۲۷۵ میلیارد دلار (۲۷۵ میلیارد و صد و هفتاد و صد و پنجاه و پنج میلیارد و صد و هفتاد و صد و پنجاه و پنج میلیارد دلار صرف واردات کالا و خدمات شده است. سالهای قبل و بعد از این سال نیز تفاوت چندانی با این رقم ندارد تنها طی ۱۰ سال ۱۳۵۰-۱۳۶۰ در مجموع ۱۵۵۷/۵ میلیارد دلار صرف واردات کالا و خدمات در نظر بگیریم به این رقم معادل آنستند که جمعی با امکانات که پیش در خود معده ما با حدود ۵۰ میلیارد دلار ارزش خارجی (دوره و مقوم داخلی است) در این مدت (تفاوت در این مدت) به رده اقتصاد ملی مشاهده شده است (NIC) ۵۰ میلیارد دلار صادرات در سال ۱۳۶۲ یک میلیارد دلار درآمد و هزینه های خارجی تاکنون نیز سازه های توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور نبوده است. بلکه برای معرکه و تغییرهای معده اقتصادی کشور را تابع تحولات بازرگانی خارجی کرده اند. کشاورزی در موارد زیادی از فعالیت مستقیم آور به کاری پاسود حقایق تبدیل شده است. البته اقتصاد دولت در سال های اخیر در زمینه خرید محصولات کشاورزی تاریخ های ترجیحی و اقدامات تسهیلی دیگر از ایستامات مفیدی داشته و موجب تحریک تولید محصولات کشاورزی شده است.

سطح و نوع تولید صنعتی داخلی بند و در شرط به وضعیت تجارت خارجی (واردات) وابسته است. فرموده مواد تولید شده در داخل کشور خود را با یا با معده های مختلف تجارت خارج می کنند. در این سرنوشت دیگر به تدریج با خرید شدن موفقیتهای کسب و درآمد خارجی، بسیاری چنان اقتصادی کشور که تا امروز به نظر فقور و در خردت و وابستگی از خود، خود را نشان نمی دهد. وادعی بازرگانی و تولیدی که با امکانات معده اقتصادی داخلی محسوس را نشان ساخته است. از خود خارجی و دلار به و نحوه و ادعای خارجی که ظاهراً حاصل می شود، این نشان می دهد که سرمایه ملی هستند. تبدیل شده است. این بیلان کلی نیم قرن تجارت مواد اولیه، کالا، ماشین آلات و تکنولوژی، توسط بازرگانان دولتی و غیردولتی صورت گرفته است.

صدمات زیاده از روزهای که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بحث و جدل پیرامون بازرگانی خارجی و کسانی که به نظر آنها فسادات بود، در گرفته بود، نمی گذرد. این بحث در مواردی بگونه ای مطرح شده است که گویا در سال های پس از پیروزی انقلاب، دولت کنترل کامل تجارت خارجی را در دست داشته و بخش خصوصی همسایه واردات و صادرات نداشته است. مراجعه به آثار و در این زمینه نشان می دهد که در هرمانی که در سال ۱۳۶۵ به بخش خصوصی و دولتی از واردات کالا به تریب ۶۴/۶ درصد است. بخش خصوصی در سال ۱۳۵۹ در ۵۸/۷ درصد بود. (۱۳۶۱) ۱۴/۶ درصد و در سال ۱۳۶۲ در ۲۹ درصد کل واردات کالا می شود. (۱۳۶۱) در ۱۷/۱ درصد بود. هر چه بحث با این است که در چنان حال های تغییراتی مطرح می شود، بر سر این نیست که بحث بخش خصوصی از تجارت خارجی قطع شده است. بلکه بحث بر سر حجم بر واردات نان است.

با این حال چند گاهی است که بحث در این باره در مطبوعات و رسانه ها در حق و در مجلس متوقف شده است. اما در روند های تجارت جهانی که به شرمناک بوده و هست، ترفیق حاصل نشده است. با توجه به اینکه تجارت جهانی برای هر کوزه از کشورهای جهان در شکل برابری نمود می کند. گشت بهای مواد اولیه صادراتی جهان چون مواد نروسی، کالاهای تولیدی صنعتی و بازرگانی بر کرده مثال فایده انتقال مبادیه معاد مالی از جنبه نظر به حقوق انسانی و معمر از فقه مشکلی بود. از آنتانای این نظام جاری تجاری که در ۱۳۶۲ و چارچوب روابط بین المللی و غیر عادلانه است. رویکردهای معده روابط تجاری و صنعتی و بازرگانی بر سر پایه یافته هستند. برای در انحصار با این نظریه عادلانه و کسب تریان برای دفاع از حقوق ملی و استقلال از تجارت در جهت توسعه اقتصادی و کنترل دخل و خرج خارجی کشور، هنوز کار بزرگی انجام نشده است. اگرچه امروزه به دلایل معلوم بازرگانی خارجی محدودیت و یا قاعده تری و دارای حساب و کتاب بیشتر می شود، اما بنا بر اساس معده این هر زمان است که ۱۰ سال پیش بوده است و اگر در کسب و درآمد ملی بخش خصوصی در جهت حاصل شود، بلا تعین مایل این سرشت با تلاش معده خود. بحثی که نه آن اشاره شد، بحثی بی پایه و اساس و بی اساس است. در این باره به این روش و در دست و در حوضه های راه عمل بود. اما از پیش باید بود و در نکته توجه داشت:

۱. معمر اصلی بحث درباره تجارت خارجی نباید بهیچ بخش های مختلف از میلاد و در واقع سود حاصله از میلاد های خارجی، بانه عبارت دیگر امداد ناایجاد، محصر اصلی بحث در این مورد باید استقلال اقتصادی و قانون اساسی کشور باشد.

۲. بنیادین مفروضه نقدی است که باید به طرفین این بحث بر سر اساس فوق استقلال و قانون اساسی موافق دارند و اگر چنین توافق هستند، به بحث پیرامون دولتی شدن یا نشدن و یا تقسیم شدن در تجارت خارجی پرداخت.

۳. معده ۱. سید جمال الدین و اعظم اسفندیاری، رساله قیامی از گفتاب چهارم و پنجم، در بابی صادقانه، اجناس استواری به گونه اش صادی سجاد - سنا رضوانی، نشر تاریخ ایران، ۱۳۶۶، ص ۶۷. ۲. سید محمد علی حکانزاده، گنج شایگان (ادعای اقتصادی ایران در ابتدای قرن بیستم)، تهران، کتاب تهران، ۱۳۶۲، ص ۱۴. ۳. سید مهدیه مذکور در کتاب زیر درج شده است. تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران از احمد دیرم، نوشته سعید نفیسی، تهران انتشارات بنیاد، ۱۳۶۶، صفحات ۱۸۷، ۱۸۸. ۴. جازاراد، همان مأخذ صفحه ۱۱.

S. Michel Bessot, A History of Capitalism (1500-1980), New York, Monthly Review Press, 1981, PP. 125-126.

۱. دکتر حسن رأی، انگلیسیان در ایران، ترجمه فرهنگ ایرانی صدری افشار، ص ۱۰  
 ۲. گزارش اقتصادی پانزده مرکز بین المللی ایران ۱۳۶۱، صفحات ۷۵ و ۷۸